

RTV LJUBLJANA
TV PROGRAM

TELEVIZIJSKI PROGRAM
V JESENSKO-ZIMSKI SEZONI
1963/64

Ljubljana, 10. junija 1963.

Ko podajamo poročilo o programskih načrtih TV sektorja RTV Ljubljana za prihodnjo jesensko-zimsko sezono, moramo predvsem opozoriti, da ti načrti še niso vsklajeni z načrti ostalih dveh jugoslovanskih TV centrov. Priprave na novo sezono so se v našem studiu začele dokaj zgodaj, v jugoslovanskem merilu pa so kljub dobrim sklepom zavlačujejo. Zaradi tega je naše poročilo lahko dokaj fiksno glede oddaj, ki jih pripravljamo za jesen, precej negotovo pa je v onem delu, ki govori o naših zamislih za novo programsko shemo. Zaradi tega navajamo ob zaključku probleme, ki se pojavljajo v zvezi z oblikovanjem našega lastnega programa in s sodelovanjem med tremi jugoslovanskimi televizijskimi studii. Nabava novih tehničnih sredstev postavlja te probleme deloma v novi luči. Vsekakor pa lahko ugotovimo, da je sodelovanje med studii v tekoči sezoni boljše kot v prejšnji, da je pravzaprav malo primerov nesmotrnega medsebojnega pokrivanja (čeprav se v zadnjih tednih množijo) in da se vsaj polagoma uresničujejo tudi nekateri organizacijski sklepi, ki naj izboljšajo medsebojno koordinacijo in jo predvsem bolj dolgoročno zastavijo.

Pregled dosedanjega programa

V letu 1962 je imel TV studio Ljubljana 410 ur 13 minut lastnega programa; mesečno povprečje je bilo torej 34 ur 21 minut. Poleg tega smo prenašali 184 ur 20 minut tujega programa (Evrovizija in RAI). V prvih štirih mesecih letošnjega leta smo pripravili 173 ur 39 minut lastnega programa.

Mesečno povprečje se je torej povečalo na 43 ur 24 minut. Pri tem povečanju odpade glavni delež na uvedbo jezikovnih tečajev, ki so stekli sredi februarja in ki pomenijo razširitev programskega obsega za dve uri tedensko. Drugi razlog za povečanje je uvedba TV Obzornika kot redne dnevne oddaje; ta sprememba se v lanskih podatkih, ki veljajo za vse leto, le deloma pozna. V zvezi s tem se je premaknila tudi struktura programa po zvrsteh. Tako dobimo naslednjo primerjalno sliko:

Vrsta programa	januar - april	
	1962	1963
Politično-informativne oddaje	13,9%	22,1%
Kulturno-izobraževalne oddaje	7,3%	23,6%
Drama /s prenosi/	7,1%	3,6%
Opera, balet, resna glasba	3,1%	4,7%
Glasbeno-zabavni program	12,5%	6,6%
Mladinske oddaje	10,8%	7,5%
Celovečerni, dokumentarni filmi, risanke iz distribucije	17,1%	12,4%
TV filmi	15,1%	11,2%
Šport	4,8%	3,0%
Razne oddaje	3,5%	2,6%
Reklame, odmori, napovedi, itd.	4,8%	2,7%

Ti podatki se nanašajo samo na lastno produkcijo TV studia Ljubljana. Iz razpredelnice je razviden odločen premik v korist politično-informativnih in kulturno-izobraževalnih oddaj v tekoči programski sezoni; te oddaje zavzemajo skoraj polovico vsega programa, medtem ko se je relativni delež o-

stalih oddaj - ne da bi se njihov absolutni obseg kaj mnogo spremenil - precej skrčil. Razdelitev na zvrsti ustreza ob-razcen JRT, ti pa so vsklajeni z zahtevani Zveznega stati-stičnega zavoda.

Zanimiva je morda še primerjava s podobnim razdobjem iz ene prejšnjih sezon. V prvih štirih mesecih leta 1960 je bilo - ob znatno manjšem programskem obsegu - v našem programu 19,4% aktualno-novinarskih oddaj, 19,3% zabavno-glasbenih oddaj, 8,8% dram (z opero), 11% mladinskih oddaj, 24,1% filma (prevladovali so celovečerni filni iz distribucije - 14,1% vsega programa), 12% športnih prenosov; začetki izo-braževalnih oddaj so v tej statistiki všteti med aktualno-informativne oddaje. V tej relaciji so razvidni precejšnji preniki v naši programski strukturi.

V informacijo podajano tudi pregled rasti našega programa od začetka eksperimentalnih oddaj do danes. Dodali smo tudi podatke o realiziranih izdatkih in o ceni ure programa; v to ceno so všeti vsi stroški, tudi obratovanje oddajnikov, re-žija itd.

leto	obseg programa	izdatki	cena ure programa
1959	231 ur	88,519.000.-	415.582.-
1960	281 ur	190,094.000.-	676.491.-
1961	353 ur	404,145.000.-	1,144.886.-
1962	410 ur	553,150.000.-	1,349.146.-

V stroških ure programa je opazen precejšen skok med letom 1960 in 1961. Februarja 1961 je bil namreč dograjen naš studio

naša pričakovanja. Naše tečaje prenaša za svoje področju tudi Zagreb.

Po obliki in vsebini nova je tudi oddaja "Pionirski TV studio". Oddaja se je ujela in se bo nadaljevala v naslednji sezoni. Kulturne oddaje so se kljub nekaterim bolj formalnim spodrseljajem konsolidirale, uvedli pa smo novo obliko "TV podlistek", ki v kombinaciji pripovedovanja in kratkih igranih prizorov podaja izbrana domača in tuja prozna dela.

Na področju resne glasbe naj omenimo uspel ciklus oddaj "Glasba XX.stoletja"; ta ponazarja sodobne glasbene tokove od impresionizma dalje. Programu izobraževalnih oddaj smo dodali polurno mesečno oddajo "Srečno vožnjo".

Med posebnimi oddajami izven redne sheme naj omenimo predvsem našo največjo akcijo v tej sezoni, prenos mednarodnih snuških poletov iz Planice v jugoslovansko, evrovizijsko in intervijsko mrežo. V nedeljo, 24/3, ko je bilo zanimanje največje, je polete prenašalo devet držav. Prenos je terjal hude organizacijske napore in precejšnja finančna sredstva.

Televizija se je tudi aktivno vključila v ustavno diskusijo in volilno kampanjo. Medtem ko je vključevanje v ustavno diskusijo potekalo še bolj kampanjsko, precej neorganizirano in brez zadostne povezave z ustreznimi forumi, pomeni volilna kampanja na televiziji precejšen korak naprej zlasti v organizacijskem pogledu; vsebinsko oceno pa bo mogoče dati šele po volitvah. V tem okviru smo tudi prenašali slovesno sprejetje nove ustave iz Ljudske skupščine SRS.

Sodimo, da smo v letošnji sezoni dosegli precejšen napredek

A; ta nam je šele omogočil izvedbo večjih in bolj zapletenih oddaj.

x x x x x x

V tekoči sezoni smo uvedli nekaj programskih novosti; sodimo, da so se obnesle. Televizijski Obzornik je postal iz tedenske redna dnevna informativna oddaja studia Ljubljana. Na sporedu je petkrat na teden (vsak dan razen torika in nedelje). Od 19. septembra 1962, ko smo ga uvedli kot dnevno oddajo, pa do 31. maja 1963 je bilo 182 Obzornikov; v njih smo objavili 1258 filmanih vesti in 339 daljših prispevkov. Čeprav smo zaradi kadrovskih težav in tehničnih ozkih grl delo včasih težko znagovali, je postal v času volilne kampanje časovni okvir Obzornika preozek in smo morali uvesti novo začasno oddajo "Aktualne tene", da lahko plasiramo ves zbrani material. V kolektivu je bilo nekaj diskusij o tem, ali nam je dnevna informativna oddaja potrebna in ali jo zmoremo. Mislino, da je prav v predvolilnem času Obzornik pokazal svojo upravičenost. Odprto ostaja le vprašanje časa za to oddajo (pred TV Dnevnikom, za njim, povsem ločen čas?) in pa dokončno izoblikovanje lastne fiziognomije. Na področju aktualno informativnih oddaj smo uvedli še redne štirinajstdnevne "Aktualne razgovore" in - prav tako štirinajstdnevno - serijo "Po Jugoslaviji", ki nastaja v sodelovanju vseh treh TV studiov, ni pa še dobila svoje končne podobe. Druga novost je bila uvedba jezikovnih tečajev. Začetek teh oddaj se je zakasnil zaradi zamude pri dobavi opreme za studio B. Zdaj tečaji redno tečejo, zanimanje zanje pa presega

tudi v zunanji prezentaciji programa, vsaj kar zadeva ljubljanski studio. Opazna je večja skrb za opremo programa in neizbežnih odmorov, ki nastajajo iz tehničnih in izvedbenih razlogov. Pa tudi nepredvidene odmore - ti nastajajo v glavnem zaradi premajhne discipline v skupni jugoslovanski mreži - skušamo zapolniti s kratkimi filmi ali serijami okusno izdelanih slik. Dokler pa teče večina oddaj živo, si seveda ne moremo privoščiti tolikšne eksaktnosti v programu, kot jo pozna n.pr. radio, kjer so skoraj vse oddaje vnaprej posnete. Vendar skušamo te časovne nevsklajenosti premostiti na kar najbolj kulturnen način. Oddajnik na Kravcu smo opremili z aparaturo za predvajanje diapozitivov, da si lahko vsaj za silo pomagamo pri pogostih prekinitvah na trasi med Beogradom in Ljubljano, najbolj šibki točki naše televizijske tehnike. Iz finančnih razlogov pa si še ne moremo privoščiti, da bi bili tudi v primerih, ko teče ves večer program iz Zagreba ali Beograda, stalno pripravljeni s programsko rezervo za primer daljših izpadov.

Priprave za novo programsko sezono

O začetku priprav na jesensko zimsko shemo 1963/64 je bil Svet zavoda že informiran. Priprave so odtlej potekale normalno, vendar - kot že omenjeno - so zaenkrat v glavnem omejene na naš TV studio. Prvotno predvideno posvetovanje jugoslovanskih TV delavcev - podobno lanskemu v Ljubljani, ki je dalo dobre rezultate - je odpadlo zaradi zunanjih okoliščin (volilna kampanja). Kljub nekaterim opravičenim objektivnim oviram pa priprave v jugoslovanskem merilu zaostajajo za željami in potrebami.

PROGRAMSKI NAČRTI ZA SEZONO 1963/64

V nalslednjem so navedeni načrti po programskih zvrsteh. Razvrstitev ustreza naši organizacijski razdelitvi na uredništva in se norda ne sklada povsod s čisto vsebinsko delitvijo:

AKTUALNO POLITIČNE ODDAJE

Iz podatkov, ki jih navajamo v uvodnem delu, je razvidno, da se je delež informativnih in ostalih aktualno-političnih oddaj v našen programu nočno povečal. Ti podatki še ne izkazujejo nadaljnjega povečanja obsega teh oddaj v okviru volilne kampanje. Hkrati se~~an~~ zdi, da smo napravili znaten korak naprej tudi v kvaliteti. Kljub vsem pomanjkljivostim je vendarle opazen prehod od čisto fotografskega informiranja k bolj poglobljeni interpretaciji dogodkov in k širšemu obravnavanju aktualnih družbenih, političnih in gospodarskih problemov.

Program aktualno-političnih oddaj v prihodnji sezoni je koncipiran podobno kot v sedanji programski sheni.

TV dnevnik je osrednja informativna oddaja jugoslovanske televizije; v tej sezoni traja vsak dan 30 minut, ob nedeljah 45 minut. Pripravlja ga studio Beograd ob sodelovanju ostalih studiov. Če bi oddajo poskušali analizirati, bi ugotovili, da je Slovenija v njej premalo zastopana, predvsem kar zadeva resnejše tretiranje dogodkov in problemov. Če so protokol in dnevni dogodki dovolj dobro zastopani, pa manjkajo nekoliko obširnejši prispevki, ki bi jugoslovanskemu gledalcu dali širšo, ne samo formalno informacijo o družbenem dogajanju pri nas.

Velik del krivde za to leži pri nas, predvsem v naši šibki kadrovski zasedbi. So pa tudi drugi razlogi, med njimi slabe komunikacije med Ljubljano in Beogradom, tako da je lahko filmski material iz Slovenije objavljen v TV dnevniku šele z zamudo vsaj 24 ur. Pri izjemno važnih dogodkih so poslužujemo direktnega vključevanja v beograjsko oddajo; ta način pa je precej okoren, ker imamo med studii samo enojno zvezo in je treba za vsak preklop dvakrat obračati vso traso. Zato trajajo včasih preklopi dlje kot vest, ves videz pa je dokaj nelep. V drugih primerih se poslužujemo telefota; nekaj slik lahko omogoči vsaj ažurno, čeprav kratko informacijo o tem ali onem dogodku pri nas. Vendar v tem primeru redakcija naslednji dan ni več zainteresirana na obširnejšem filmskem gradivu o istem dogodku. Tudi sicer beograjska redakcija ne kaže mnogo zanimanja za daljše problemske prispevke iz Ljubljane; v času volilne kampanje je bilo treba več intervencij, da so se naši prispevki objavljali.

Zaradi vsega tega in pa zato, da bi našo glavno informativno oddajo kar najbolj približali najširšemu krogu gledalcev, se že dve leti trudimo, da bi dosegli sinkronizacijo TV dnevnika v slovenščino. Naloga ni preprosta in zastavlja številne tehnične in druge praktične probleme, ti pa bi bili ob dobri volji z vseh strani vendarle rešljivi. Glavna praktična ovira so pomanjkljive medsebojne zveze za prenos slike in tona med studii. Na drugi strani narekuje visoka cena inozenskih agencijskih servisov za filmske vesti, pa tudi dobra prometna povezava Beograda z evropskimi središči, da se material steka centralno v beograjsko redakcijo.

To pomlad smo v jugoslovenskem okviru tehtali več variant, kako bi TV dnevnik približali potrebam posameznih jugoslovenskih področij. Diskusije so nihale med dvema osnovnima variantama: 1. po zunanjepolitičnih in "zveznih" vesteh bi se v TV dnevnik živo vključevali ostali TV studii in dali do pet minut vesti s svojega področja in 2. po prvem delu, ki bi bil enak kot v zgornji varianti, bi posamezni TV studii ločeno dajali za svoja področja do deset minut lokalnih informacij. Po daljših diskusijah - ni smo se ogrevali za prvo varianto - nismo prišli do nobenega zaključka in vse kaže, da se bo TV dnevnik tudi v novi sezoni nadaljeval v sedanji obliki.

TV Obzornik se je v tej sezoni lepo uveljavil kot dnevna (ali skoraj dnevna) informativna oddaja našega studia. V primeru ustrezne reorganizacije TV dnevnika bi postal odveč, tako da bi lahko vse kadrovske in tehnične kapacitete koncentrirali na sodelovanje v osrednji televizijski informativni oddaji s krajšim dodatkom za lokalne vesti, ki izven republiških meja niso zanimive. Zelo verjetno pa bo Obzornik še nadalje ostal naša redna informativna oddaja in mu bo le treba najti ustrezno mesto v shemi in se še bolj truditi za izoblikovanje njegove fiziognomije. Obzorniki v času volilne kampanje nakazujejo smer, v katero naj se oddaja razvija, dobiti pa mora tudi jasnejše karakteristike dnevne informativne oddaje.

Obstoj dveh dnevnih informativnih oddaj, od katerih naš studio eno pripravlja, v drugi pa sodeluje s prispevki, pa povzroča precej nevšečnosti. Posledice te dvotirnosti so opazne tudi

v programu, v redakciji pa pogosto prevladajo interesi domače oddaje na škodo beograjskega dnevnika. Hkrati se cepijo že tako šibške kadrovske sile. Zaradi vsega tega smo močno zainteresirani, da se vprašanje TV dnevnika čimprej uredi.

Za obe informativni oddaji - TV dnevnik in TV Obzornik - je zelo nujna izpopolnitev naših tehničnih sredstev, zlasti filmske tehnike. Pomanjkljiva filmska tehnika nam je v času volilne kampanije povzročila marsikak neljub spodrsljaj in nam onemogočala uporabo vseh prijemov, ki so sicer na televiziji mogoči. Predvsem sta nepopolni in neprimerni tonska in razvijalna tehnika za film.

Stalno naraščanje števila televizijskih sprejemnikov (zdaj jih je v naši republici okrog 30.000) postavlja pred informativno službo na televiziji nove probleme. Pri tolikšnem številu sprejemnikov in pri hkratnem širjenju splošnega programskega obsega ponehuje biti televizijska informativna oddaja samo dopolnilna slikovna informacija k ostalim sredstvom obveščanja (radio, tisk), temveč postaja za širok krog publike že glavni ali tudi edini informativni. To pomeni, da morajo dati televizijske informativne oddaje kompletno informacijo o dogodkih tistega dne in da se pojavlja potreba po povečanju števila informativnih oddaj v enem dnevu. Izraz te potrebe so kratka poročila, ki se že pojavljajo na začetku in koncu programa. Vsekakor je to prehodna oblika, ki pač odraža trenutne zmogljivosti naše televizije. Razvoj bo gotovo šel v smeri postopnega preoblikovanja sedanjih poročil v kompletnejše informativne oddaje, sčasoma v več izdaj TV dnevnika. Tudi pri nas v Ljubljani bomo morali misliti na postopno uvedbo pogostejših poročil v programu.

V času predvolilne kampanje smo uvedli občasno oddajo

"Domače aktualne teme". Sestavljena je bila iz daljših prispevkov, ki zaradi časovne stiske niso našli prostora v TV Obzorniku. Če so bo kadrovska zasedba popravila, bomo oddaje morda obdržali tudi v jesenski shemi, čeprav najbrž težko v rednih presledkih.

Aktualni razgovori, polurna štirinajstdnevna oddaja, so se v pretekli sezoni kar uveljavili. Predvsem pa so nam dali dovolj izkušenj, da lahko oddaje nadaljujemo v izboljšani, bolj živi diskusijski obliki. Oddaja bo ostala še nadalje na programu, skrbeti pa bo treba za kar najbolj zanimivo tematiko, ki gledalca zaradi svoje aktualnosti pritegne. V Aktualnih razgovorih bomo obravnavali najrazličnejše aktualne družbene, politične in gospodarske probleme.

Iz te oddaje, ki je nekje že našla svojo obliko, čeprav pušča odprta vrata mnogim izboljšavam, bi radi razvili nov tip oddaje, v kateri bi predstavili pogovore med novinarji in uglednimi javnimi delavci v obliki tiskovne konference. Za te oddaje smo že dobili nekatera zagotovila iz vrst uglednih javnih delavcev. Ker smo zdaj dobili magnetoskop, bo naš načrt lažje uresničljiv, saj je nogoče oddajo posnetki vnaprej.

Po Jugoslaviji je polurna filmana štirinajstdnevna oddaja. V program smo jo uvrstili to sezono, vendar vse doslej njena fiziognomija ni razčiščena. Pripravlja se v sodelovanju vseh treh studiov, vendar se med njimi menja o tem, kakšna naj bi bila, razhajajo. Naše stališče je, da bi to morala biti oddaja, ki bi na dovolj atraktiven način, v obliki reportaže, ankete

in podobno, obravnavala razne aktualne probleme. Z njo bi lahko tudi prikazali razne zanimive rešitve problemov, ki so jih našli v tem ali onem kraju ali kolektivu, lahko pa bi kak problem obdelali s prikazom različnih oblik reševanja v raznih krajih Jugoslavije itd. S sedaj prevladujočo obliko, ki je včasih na neki izživljanja na raznih neponenbnih zanimivostih, pa ni zadovoljen noben studio. Oddaje se pripravljajo v vseh treh studiih in se nato medsebojno izmenjujejo. Mi jih predvajamo s slovenskim prevodom. Naša težnja v prihodnji sezoni bo, da damo oddaji kar najbolj tehtno vsebino in da v tej smeri vplivamo tudi na ostale studie. Gre za programsko zvrst, ki nam trenutno v programu povsem primanjkuje, ki je pa hkrati najtežja oblika novinarskega dela na televiziji.

Aktualno politična redakcija se je vso to sezono borila s pomanjkanjem kadrov. Zdi se, da bo v jesenski sezoni položaj nekoliko boljši, vendar še vedno ne zadovoljiv. Od zadostne kadrovske zasedbe pa je odvisna celotna realizacija navedenih načrtov.

TV DRAME

Naš studio si je s svojimi dramskimi uprizoritvami pridobil lep sloves; v jugoslovanskem merilu je časopisna kritika naše drame razmeroma najugodnejše ocenjevala. Edino v ljubljanskem tisku je bilo opaziti, zlasti v prvih mesecih tekoče sezone, bolj malo zanimanja in nekaj uprizoritev je šlo mimo nezapaženih. Med važnejšimi postavitvami naj omenimo "Jugoslavija ekspres" - aktualna zgodba na temo amnestije za begunce;

ZABAVNE IN GLASBENE ODDAJE

Zabavni program našeg studia v tekoči sezoni ni bil posebno uspešen. Vrsta oddaj "Viktor - luč" - izpopolnitev razmeroma uspele serije "Tišina - oddaja" iz prejšnje sezone - ni izpolnila pričakovanj kljub dobro izbrani glasbi in dokaj kvalitetni izvajalski zasedbi. Pokazalo se je, da smo v revialni zvrsti zašli v slepo ulico, iz katere ob naših možnostih in ob našem zaledju ni videti izhoda. (Zanimivo je, da se podobna situacija kaže tudi v programu italijanske televizije kljub neprimerno močnejšemu zaledju od avtorjev do izvajalcev, in da tudi tam iščejo izhod v novih oblikah.)

Poleg tega v zabavno-glasbenih oddajah še vedno nismo uspeli uloviti stik z življenjem okrog nas; teksti so bili daleč najšibkejši del naših zabavnih oddaj. Pri analizi našega zabavnega programa smo nadalje ugotovili slabo koordinacijo med različnimi ustvarjalci posamezne oddaje - avtorjem, glasbenikom, režiserjem, scenografom, kostumografom, koreografom itd.; oddaje so bile zaradi tega pogosto nehomogene ali pa so dobivale nezaželen prizvok.

Vsebinska praznosta naših zabavnih oddaj, pa še dejstvo, da smo ob njih redno prenašali iz Italije dve glasbeno-zabavni oddaji na teden in da so bile ljubljanske zabavne oddaje precej podobne zagrebškim - vse to je ustvarilo vtis, ki ga sicer statistika ne potrjuje, da v našem programu prevladuje zabava in to slaba zabava. Pojavilo se je tudi pavšalno pretiravanje tega vtisa. V produkciji TV studia Ljubljana zavzema zabavna glasba n.pr. komaj četrtno časa, ki je namenjen jezikovnim tečajem.

Nagraadni natečaj za tekste in osnutke zabavnih oddaj je pomenil poskus, da bi prebrodili sušo v zabavnem programu. Odziv je bil dokaj klavrn. Žirija, ki bo tekste ocenila, sicer še ni končala dela, vendar lahko že zdaj rečemo, da je od 7 do 8 prispelih del le 2 ali 3 mogoče jemati kolikor toliko resno, direktno v program pa ni mogoče vključiti nobenega. Nemara so bile tudi nagrade premalo stimulatívne; vsekakor pa gre za področje, na katerem se pri nas takorekoč še nihče ni poskušal - ne glede na to, da je bera humorja na Slovenskem že tako ali tako zelo borna.

Te dni smo razpisali tudi poseben natečaj za novoletno zabavno oddajo.

Vrste zabavnih oddaj

Zaradi vsega tega smo program za prihodnjo sezono zaenkrat dimenzionirali tako, da ga bomo res tudi zmogli. Namesto dosedanjih oddaj revialnega tipa pripravljamo polurne glasbeno-plesne oddaje bolj komornega formata, obetamo pa si, da bomo - morda še ne od začetka sezone - zmogli tudi 14-dnevne enourne oddaje glasbeno-zabavnega tipa z elementi tekmovanja. Dogovarjamo se tudi z ustreznimi redakcijami radijskega programa za skupne prireditve.

V bodoči sezoni torej nismo predvideli v našem programu enourne glasbene revije, kot smo jih poznali v prejšnjih dveh sezonah. Naša televizija že od začetka svojega obstoja skoraj redno prenaša eno ali celo dve glasbeni reviji iz Italije na teden. Če upoštevamo, da so v glavnem vse glasbene revije zasnovane po istem kopitu, nam je takoj jasno, da je tu

tekmovanje možno le v bogatejši opremi (scena, kostumi, izbrani izvajalci itd.). Na tem področju nujno zastajamo za bolj razvitimi in finančno bolj zmogljivimi televizijami. Poleg tega pa nam to narekuje tudi zelo borno zaledje domačih izvajalcev in slabe možnosti za angažiranje tujih zaradi deviznih težav. Glavna težava je v pomanjkanju piscev za oddaje; to dokazuje tudi izredno slab odziv na zadnji natečaj. Pri nas imamo edino dober glasbeni kader, prišli pa smo do spoznanja, da lahko s samo glasbo napravimo le do 30 minut dolgo oddajo. V tem okviru bomo tudi nadaljevali prakso predstavljanja zabavne glasbe drugih narodov, ki smo jo uvedli z večerom češke glasbe. Še ta mesec bomo imeli v gosteh za snemanje dva poljska pevca.

Poleg tega smo se odločili za enourno zabavno-glasbene oddaje z elementi tekmovanja. Čeprav smo s quizi v preteklosti morda pretiravali, smo vendarle mnenja, da bi s tem oddaja lahko postala živahnejša, privlačnejša in bolj napeta. Zamišljamo si nekako glasbeno križanko, kjer bi vprašanja tvorile glasbene točke, skoči, baletni vložki in podobno.

Čeprav z dosedanjimi poskusi humorističnih in satiričnih oddaj pri nas nismo imeli sreče in smo doživeli nekaj spodrsnjajev, se takšnim poskusom tudi v prihodnje ne mislimo odpovedati. Prihajali pa bodo v program občasno, saj si nekega fiksnega razporeda ne moremo privoščiti.

Resna glasba

V zadnjem času je v vseh jugoslovanskih televizijskih studiih zaslediti močno povečanje programov resne glasbe. Če izvzamemo tradicionalne operne postavitve iz studia Zagreb in že udomačene oddaje resne glasbe našega studia, daje ta orientacija pogostoma kampanjski videz. Za ljubljanski TV studio pa lahko trdimo, da je - razen na opernem področju - odigral pionirsko vlogo pri uvajanju resne glasbe v naš televizijski program. Pri tem smo morali premagovati mnoge pomisleke, n.pr., da je to takšna vrsta programa, ki naj jo zaradi njene "nevizualne" narave obdrži v zakupu radio; taki pomisleki se, mimogrede povedano, pojavljajo tudi ponekod v tujini. Naš studio se je glede resne glasbe tudi v tekoči sezoni držal osnovnih smernic, ki smo jih postavili že poprej, in brez pretiravanja gradil dalje na izkušnjah prejšnjih sezon. Imeli smo redne oddaje v 14-dnevni turnusu; pri tem sta se izmenjavala dva ciklusa ("Spoznavajno glasbene umetnike" in "Glasba XX. stoletja"). Poleg tega smo pripravili dve studijski operi in nekoliko priložnostnih oddaj z večjimi ansambli in z orkestrom RTV Ljubljana. Te oddaje so že dobile svojo obliko in svoj krog gledalcev, je pa še nešteto neizkoriščenih programskih in realizacijskih možnosti pri oddajah, ki so zajete tudi v načrtu dela redakcije za naslednjo sezono.

Če pogledamo sporede koncertov v Ljubljani in v Sloveniji, bomo opazili, da se program giblje nekje med klasiko in romantiko. Tako je vzgojen tudi največji del koncertne publike in televizijskih gledalcev. Ta okus moramo upoštevati v našem programu, posebno v oddajah, ki imajo značaj koncertiranja

orkestra ali solistov. Nekoliko drugače je pri takšni vrsti serijskih oddaj, kot je bila "Glasba XX.stoletja", ker ima serija tudi informativni in vzgojni značaj, pa čeprav se tudi v teh oddajah zaenkrat omejujemo na najbolj popularne skladbe. Pri sestavljanju programa nas vodijo tudi propagandne možnosti televizije, ki naj med široko publiko vzbuja zanimanje za glasbo.

Zaradi vsega tega se program za prihodnjo sezono ne razlikuje mnogo od doseданjega, uvaja pa nekaj cikličnih novosti. Za jesensko-zimsko shemo smo programirali naslednje oddaje:

Serije desetih oddaj "400 let slovenske glasbe": S slovenski glasbeni kulturi je veliko napisanega, izvajanega pa je bilo zelo malo, tako da to glasbo poznano bolj iz različnih razprav kot pa iz resničnega doživljanja. S to serijo bomo poskušali podati delček slovenske kulturne zgodovine. Ta serija ima tudi namen, da pritegne mlade glasbene reproduktivce, ki bi se na ta način bolje seznanili z našo glasbeno preteklostjo in se jo navadili upoštevati pri sestavi svojih programov.

Nadaljevanje serije "Spoznavajmo glasbene umetnike": Ker je ta serija že izoblikovana in ima že krog poslušalcev oz. gledalcev, v njej pa še nismo predstavili vrste znanih glasbenih poudarjalcev, bi serijo lahko nadaljevali. Vanjo bi pritegnili tudi goste iz inozemstva - o tem smo v dogovoru s Koncertno poslovalnico - in predvsem mlajše glasbene reproduktivce, ki pomenijo osvežitev v našem koncertnem življenju in ki tudi sicer teže pridejo do nastopov.

Štirje stilni koncerti Komornega orkestra: Oddaja naj predstavi manj znana dela iz štirih obdobjih glasbene zgodovine: predklasike, klasike, romantike in moderne. V vsaki oddaji bi nastopil po eden naših mlajših dirigentov, K tej odločitvi so pripomogli standardni repertoarji naših komornih in simfoničnih koncertov. V teh obdobjih glasbene zgodovine je nastala tudi cela vrsta skladb sicer znanih komponistov, ki so naši publiki manj znane, čeprav so tipični primeri glasbe iz teh obdobjih. Oddaje bi bile čisto studijsko realizirane.

Operna dela: Ugotoviti je treba, da opera v gledališčih izgublja publiko. Vzrokov je več, med drugim pa gre za zastarel režijski koncept in za nerazumljivost pete besede. Oboje televizija lahko odpravi in naredi iz opere resnično dramo, ki je za gledalca vedno zanimiva. Uprizarjanje oper na televiziji pa zastavlja druge probleme, ki izvirajo iz malega formata televizijskega zaslona. Mali ekran ne dovoljuje velikega teaterskega spektakla - to pa zahteva večina danes izvajanih standardnih oper - , temveč čisto sceno, jasen zaplet in komorno igro posameznega pevca; razen tega ne preneha dolgovernosti in zahteva krajša dela. Pri vsebini se je zaenkrat treba orientirati predvsem na lažji žaner, predvsem na komično opero - tudi zato, ker je glasbena predelava teksta v komični operi za gledalca bolj razumljiva.

Za prihodnjo sezono smo izbrali naslednja operna dela:

Opera "UBOGI MORNAR" Darius Milhauda je eno najboljših del iz novejšje operne literature, tako po kvaliteti glasbe kot po Cocteaujevem libretu. Za televizijo je primerna tudi zato, ker zahteva majhno zasedbo.

Operi "ZALJUBLJENI BRATJE" G.B.Pergolesija in "DOKTOR IN APOTEKAR" C.D.Dittersdorfa predstavljata s svojo vsebino in živahno glasbo - prvo za razdobje predklasike, drugo za klasiko - primera dobrega okusa in prijetnega razvedrila.

Menottijeva opera "TELEFON" je bila predvidena za izvedbo že v tej sezoni. Zaradi raznih terminskih premikov bo prišla na vrsto jeseni, posneta pa bo že julija. Pomeni pa eno najboljših komornih opernih del današnjega časa. Odlikuje jo lahkoten glasbeni izraz, dostopen najširšemu krogu gledalcev, in pa preprosta tematika, vezana na probleme današnjega človeka v dobi vseh mogočih tehničnih pridobitev.

Baletna dela: Balet je gotovo najbolj priljubljena glasbena oblika, pa naj gre za klasični balet ali za moderni ali karakterni ples. Paziti je treba le na to, da dobimo res ustrezno baletno glasbo; ta je tudi vsebinsko vezana na neko scensko dogajanje.

Baleta P.I.Čajkovskega "TRNJULČICA" in I.Stravinskega "LISICA ZVITOREPKA" sta dva glasbeno-stilna in baletno-stilna kontrasta. Prvi je tipičen klasičen balet s poudarkom na virtuoznosti baletnikov in mu akcija ne pomeni veliko, drugi pa je tipičen karakterni akcijski balet in poudarja sam zaplet dejanja. Oba avtorja pomenita vrh baletne glasbe svojega časa.

V letošnje leto padeta 150-letnici rojstva skladateljev G. Verdija in R.Wagnerja. Obema mislimo posvetiti po eno oddajo.